

## 2021\_SV\_00505: Schriftelijke vraag van raadslid Mieke Bouve: Opleiding leerkrachten

**Bevoegde schepen:** Elke Decruynaere

**Raadslid(-leden):** Mieke Bouve - Open Vld

### Vraag

- Hoeveel uren vorming per leerkracht is er jaarlijks voorzien in het stedelijk onderwijs, opgesplitst naar kleuter, lager en secundair?
- Om welke soorten vorming of opleiding gaat het? Vaktechnisch, didactisch,...?
- In welke mate zijn deze opleidingen vrijwillig of verplicht?

### Antwoord

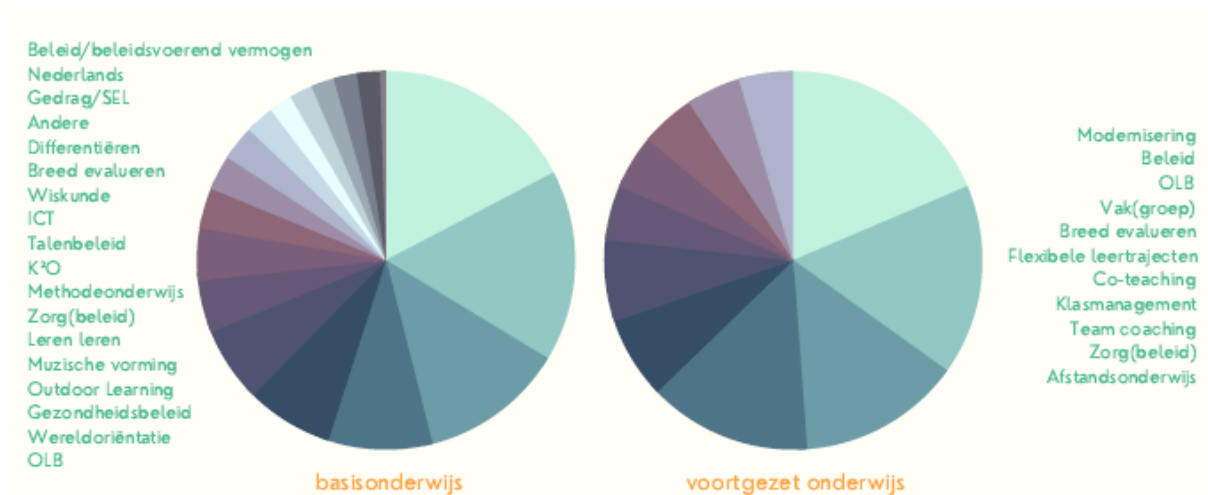
Het klopt dat levenslang leren breed maatschappelijk aan belang wint, en dat is absoluut ook voor onze leerkrachten het geval. Denk bijvoorbeeld maar aan de shift naar digitaal ondersteund leren, waar leerkrachten tijdens de voorbije periode in ijftempo mee aan de slag moesten.

Leerkrachten spelen een cruciale rol in het onderwijs: zij zijn het die leerlingen aanzetten tot leren en die de leerresultaten van de leerlingen mee bepalen. De leerkracht heeft met andere woorden een bepalende impact op de onderwijskwaliteit, en daarom is het inzetten op continue professionalisering ook voor leerkrachten zeer belangrijk.

Maar leren kan op verschillende manieren, waar vorming of nascholing slechts één manier van is. Binnen het Stedelijk Onderwijs Gent wordt vorming ingepast in een bredere aanpak van professionalisering van de leerkrachten, waarbinnen zowel wordt ingezet op vormen van formeel als op vormen van informeel leren. Een vorming is een voorbeeld van een formele leeractiviteit, het deelnemen aan professionele leergemeenschappen is bijvoorbeeld een informele leeractiviteit. Het professionaliseringsaanbod omvat een brede waaier aan initiatieven, gaande van collegiale visitaties en klasbezoeken, over collega-groepen die samenwerken rond een specifiek thema en informatie uitwisselen, aanvangs- en procesbegeleiding, thematische infosessies of workshops, lerende netwerken, aanbod gluren bij de burens, en allerhande interne en externe vormingen en studiedagen.

Voor de meeste initiatieven staat het leerkrachten vrij om al dan niet deel te nemen. Bij bepaalde informatieve bijeenkomsten rond prioritaire thema's wordt er wel een vertegenwoordiging vanuit elke stedelijke Gentse school verwacht. Voorbeelden van deze prioritaire thema's zijn de nieuwe taalscreening voor kleuters (KOALA) of de OVSG toetsen.

Onderstaande grafiek werpt een blik op de thema's waarrond er het afgelopen schooljaar vanuit de pedagogische begeleidingsdienst met de scholen werd samengewerkt. Voor het basisonderwijs werd het meest gewerkt rond het beleidsvoerend vermogen van de scholen, rond de didactiek van het Nederlands en rond sociale aspecten die een impact hebben op het leren in de klas. In het secundair onderwijs zien we als belangrijkste thema de implementatie van de modernisering van het secundair onderwijs, maar ook het versterken van het beleidsvoerend vermogen van de scholen en als derde thema de onderwijsloopbaanbegeleiding.



Ik geef ook graag mee dat pedagogische begeleidingsdienst van het Stedelijk Onderwijs Gent in het afgelopen schooljaar – ondanks het gegeven dat het een erg uitdagend schooljaar was - met hun vormingen alleen niet minder dan 952 deelnemers uit onze scholen bereikte. Dit met voor de helft digitaal georganiseerde vormingen en voor de helft gecombineerde (hybride) opleidingen.

Maar de pedagogische begeleidingsdienst signaleert een verhoogde vraag naar professionaliserings-initiatieven vanuit de schoolteams. Met wat creativiteit wordt er telkens geprobeerd om samen met het schoolteam een flexibele leertraject op te zetten. Een uitdaging daarbij is het creëren van de nodige tijd en ruimte voor meer professionalisering, zowel tijdens de werkuren alsook daarbuiten. Zo worden er ook in vakantieperiodes vormingen georganiseerd, vb. een vormingsbad rond Freinet-pedagogie of rond samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs in de tweede helft van de maand augustus.

Maar de beschikbare middelen voor professionalisering zijn beperkt, waardoor niet alle vragen beantwoord kunnen worden. Daarbij is het belangrijk om een korte blik te werpen op vorming of nascholing zoals decretaal werd bepaald:

- Een basisschool mag 3 halve dagen per schooljaar inrichten als pedagogische studiedag. Een 4<sup>de</sup> volledige extra dag kan aangevraagd worden aan de inspectie. Verschillende van onze Gentse stedelijke scholen maken hier ook gebruik van.
- In het secundair onderwijs mag er maximum 1 dag per schooljaar ingezet worden als pedagogische studiedag. Hiervan is geen afwijking mogelijk.
- Een centrum voor volwassenenonderwijs mag eveneens maximum 1 pedagogische studiedag per schooljaar organiseren, zonder een afwijkingsmogelijkheid.

Wat de budgettaire kant van de zaak betreft: elke school ontvangt een professionaliseringsbudget, dat berekend wordt op basis de grootte van de school. Het professionaliseringsbudget dient zowel voor a) externe nascholingen, zowel voor individuen als voor scholenteams, voor b) het aantrekken van een expert/spreker op een pedagogische studiedag, maar ook c) voor opleidingen voor beginnende directeurs of personeelsleden die het ambt van directeur (nog) niet uitoefenen, maar ook voor d) materiaal voor interne professionalisering en voor e) verplaatsings- en andere onkosten in het kader van opleiding.

Hoewel deze nascholingsmiddelen dus wel ruim aangewend kunnen worden, toch gaat het om beperkte middelen: omgerekend bedraagt dit budget zo'n 70 euro per jaar per voltijdse leerkracht in het basisonderwijs, en zo'n 100 euro per jaar per voltijdse leerkracht in het secundair onderwijs.

Elke schooldirecteur maakt in overleg met zijn/haar team een professionaliseringsplan op. Daarin worden de doelstellingen vastgelegd voor de richting die de school wil uitgaan de volgende jaren. Op basis van deze doelstellingen worden zowel collectieve als individuele professionaliseringsnoden binnen het schoolteam vastgelegd.

Pedagogische studiedagen zijn thematisch en worden daarin vastgelegd per schooljaar voor het volledige schoolteam. Daarnaast zet een school vaak nog collectief in op een aantal thema's via werkgroepen en deelteams. Individuele noden aan bijscholing worden in overleg met de directeur per leerkracht besproken.

Specifiek voor de startende leerkrachten, wordt professionalisering systematisch opgenomen in de aanvangsbegeleiding binnen het Stedelijk Onderwijs: samen met de starter wordt bekeken welke noden aan bijscholing er zijn. Er zijn ook collega-groepen voor startende leerkrachten en een starterscafé om ook informeel netwerken te bouwen. Startende leerkrachten houden in hun begeleidingstraject een portfolio bij waarin hun professionalisering wordt meegenomen.

Ik sluit af met twee belangrijke bezorgdheden. Een eerste bezorgdheid gaat over de link tussen het lerarentekort en de mogelijkheid voor leerkrachten om te kunnen deelnemen aan vorming. Vaak is het immers zo dat leerkrachten wel bijscholingen willen volgen, dat ze zich ook effectief inschrijven voor een bijscholing, maar uiteindelijk niet kunnen deelnemen omdat het niet lukt om zich in de klas te laten vervangen. De toenemende problematiek van het lerarentekort verergert dit gegeven alleen maar.

Een tweede bezorgdheid is het gegeven dat het door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming voorziene budget veruit ontoereikend is. Onze scholen moeten willens nillens keuzes gemaakt worden, die niet altijd eenvoudig te verklaren zijn. Dit botst bij leerkrachten vaak – en terecht – op onbegrip. Hoewel we dit vanuit het schoolbestuur nog uitbreiden met de inzet van de eigen stedelijke pedagogische begeleidingsdienst, maar ook de vormingen voor directies a rato van 30.000 euro per jaar die niet doorgerekend worden aan de scholen - toch zou een uitbreiding zeer welkom zijn.